

Изази суботом

ЦИЛЕНА:

За Црву Гору на годину 8 круна, на по године 4 круне.
За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 12 круна, на по године 6 круна.

За све остале земље годишње 20 франака у злату, на по године 10 франака у злату.

Преплата се прима само у год. и полугодишњим роковима.

Појединачни број 20 хелера.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Преплата се шаље поштом средњом администрацијом „Глас Црногорца“ на Цетиње, а коме је наручије, г. Перу Рамадановићу, Б. Ц. агенту у Котор. Довиен се шаљу Уредништву.

Рубрике се не враћају.

За огласе плаћа се: за сваку ријеч или за број од пет цифара по 4 хелера за први пут, а за сваки даљи пут по 2 хелера.

Власник: Државна Штампарија

Цетиње, у суботу 18. марта 1906.

Главни уредник: Милош Живковић

СЛУЖБЕНИ ДИО.

ми

НИКОЛА I.

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе

На предлог Нашег министра унутрашњих дјела ријешили смо и рјешавамо:

да се Марку Петровићу, управитељу приморско-приничке области, на основу члана 21. закона о чиновницима грађанског реда, уважи оставка, коју је на државну службу поднιο.

Наш министар унутрашњих дјела нека изврши овај указ.

Ријека, 12. марта, 1906. г.

Никола с. р.

Министар унутрашњих дјела,

А. Гојнић с. р.

ми

НИКОЛА I.

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе

На предлог Нашег министра унутрашњих дјела ријешили смо и рјешавамо:

да се Виду Мартиновићу, благајнику министарства унутрашњих дјела уважи оставка, коју је на државну службу поднιο.

Наш министар унутрашњих дјела нека изврши овај указ.

Ријека, 12. марта, 1906. г.

Никола с. р.

Министар унутрашњих дјела,

А. Гојнић с. р.

ми

НИКОЛА I.

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе

На предлог Нашег министра унутрашњих дјела постављамо:

за лекара зетско-брдске области д-ра Митра Радловића, лекара никшићке области, по молби;
за лекара никшићке области д-ра Јована Кујачића, лекара морачко-васкојевићке области, по молби.

Наш министар унутрашњих дјела нека изврши овај указ.

Ријека, 12. марта, 1906. г.

Никола с. р.

Министар унутрашњих дјела,

А. Гојнић с. р.

ми

НИКОЛА I.

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе

На предлог Нашег министра унутрашњих дјела постављамо:

за шефа полиције приморско-приничке области Новицу Николића, секретара обласне управе у Никшићу.

Наш министар унутрашњих дјела нека изврши овај указ.

Ријека, 12. марта, 1906. г.

Никола с. р.

Министар унутрашњих дјела,

А. Гојнић с. р.

ми

НИКОЛА I.

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе

На предлог Нашег министра војног производимо:

у чин артиљеријског поручника Мила Жукановића потпоручника, питомца I-ог курса краљевско-италијанске артиљерије и војно-инженерске апликационе школе.

Наш министар војни нека изврши овај указ.

Број 812—II—222

Ријека, 12. марта 1906. г.

Никола с. р.

Министар војни,

Бригадир Ј. Вукотић с. р.

ми

НИКОЛА I.

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе

На предлог Нашег министра војног производимо:

у чин официра народне војске досадање подфецаре: Мира Л. Војиновића у батاليону планине пивске. Вида Кругића у баталиону пољском. Ник. Току Марџоновића у баталиону селачко-пештанском: Каплана Бибића, Дервиша Редића, Смаил бега Аврића, Бута Аци-Омеровића у баталиону подгоричком, Ајдар бега Ресулбековића, Одо бега Бушатију, Селма С. Мујаловића, Даута О. Шурлића, Уссина С. Лаковића и Мета С. Клезковића у баталиону уљичком.

Наш министар војни нека изврши овај указ.

Број 810—I—364.

Ријека, 12. марта 1906. г.

Никола с. р.

Министар војни,

Бригадир Ј. Вукотић с. р.

ми

НИКОЛА I.

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе

На предлог Нашег министра војног, а по саслушању Нашег Министарског Савјета, ријешили смо и рјешавамо:

да се ставе у пензију по годинама службе официри: Мило Османовић, Мујо Ефовић, Мујо Аци-Омеровић из баталиона подгоричког и Ђерђ Крла Ниловић из баталиона селачко-пештанског.

Наш министар војни и Наш министар финансија и грађевина нека изврше овај указ.

Број 811—I—365.

Ријека, 12. марта 1906. г.

Никола с. р.

Министар војни,

Бригадир Ј. Вукотић с. р.

Министар финансија и грађевина,

А. Радовић с. р.

ми

НИКОЛА I.

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе

На предлог Нашег министра финансија и грађевина постављамо:

за настојнике грађевина: Пера Јововића, Сима Врбичу, Мила Ђуричића, Петра Вучинића и Вожа Цијановића.

Наш министар финансија и грађевина нека изврши овај указ.

Ријека, 12. марта 1906. г.

Никола с. р.

Министар финансија и грађевина,

А. Радовић с. р.

ми

НИКОЛА I.

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе

На предлог Нашег министра финансија и грађевина постављамо:

за писара прве класе царинарнице у Никшићу Мила Лекаћа, досадањег писара капетаније крајинске.

Наш министар финансија и грађевина нека изврши овај указ.

Ријека, 12. марта 1906. г.

Никола с. р.

Министар финансија и грађевина,

А. Радовић с. р.

РАСПИС

свима обл. управама, предсједницима вар. општина и племенским капетанима.

Из извјешта од 20. јануара ов. год. под број 217. који ми је посла-

ла Управа Монопола, увиђам, да је мјесечна продаја дувана све мања и ако се по свој прилици није умањило број пушача.

Тој појави без сумње је узрок, што се у великом распрострањеном кријумчарењу дувана — контробојад.

У ранијим расписима бив. госп. Министра унутрашњих дјела — оних обл. управама од 10. октобра 1904 год. под број 4805, као и оних управним властима — једном од 7. јула 1905. год. број 2973, а другом од 28. децембра исте год. под број 5814. истакаута је важност установе Монопола за нашу земљу.

Напоменуто је, да је Књажевска Влада, при стварању Монопола, руковођена једино жељом, да се поможне нашем народу у опште, а посебно оних крајевима, подесним за сађење дувана, који се олако гаји, а много троши, те тако да њиме ти крајеви замијене друге усјеве, који слабије успијевају, па следствено и мање прихода дају, а више трошка и труда стају.

Ову добру намјеру наше бивше владе не само — на жалост — што нијесу увидјели они, који су позвати да саде — производе дувана, већ ни они, који су по свом положају дужни да чувају како интересе појединаца, тако и интересе државне.

За своју личну корист, која је најједноставније не веће од 5—20 круна годишње, штете у велико интересе појединаца, а највише државне.

Купујући контробојад, чине, да се производ дувана у земљи не прошири, а тиме и мањи извоз буде, те тако произвођаче штете, а државне приходе умањују, а што је најжалосније дају повода, да се лупежи те врсте све више множе.

Они, који контробојад врше и они који га на горњи начин потпомажу, не виде да своју рођену кућу краду, јер се услед контробојад све више дуга на државу наваљује.

Не виде, да је сађење и гајење дувана у нашим крајевима гдје су честе лјетње суше, које друге усјеве уништавају, потребно, и да би оно јако потпомогло пољопривреду и побољшало наше економско стање.

Заборављају да су монополи уведени и у свим другим државама и да су се с том установом помирили сви они, који су јој у почетку противни били, јер су видјели, да она омогућава појединцима, који врло мало имање имају, да добију приход од дувана много виши, него ли да имају пет пута веће и боље имање, а ово са другим сјеменима да сију. Навешћу да је Аустрија при увођењу Монопола приморавала у извјесним крајевима поједине да га саде, а доцније, кад су и сами увидјели, да им дувана велик приход даје, тријебили су и саме лозе у виноградима и замјењивали их дуваном, то су власти најпослије приморане биле, да им тај посао ускрате. У Босни и Херцеговини уведен је монопол и гајење — сађење дувана јако је умножено, јер су људи — произвођачи — увидјели, да им је то најбољи усјев, који саде.

Природно је, да установа монопола није објеручке и код нас примљена, али је зло како се у опште не види, да се производ дувана у једној земљи може умножити, ако

има монопола, јер је овај само кадар да створи и олакша извоз на страну.

У мјесто што се у нашој земљи до установе монопола могло продати неколико стотина хиљада кила, па према тој потрошњи и био изглед за толики производ, од постанка његова омогућено је, да се продаде неколико милијона кила, јер је монопол обавезан да сву количину, што се произведе, купи.

Ширењу контробојад код нас узрок је и тај, што многа мисле, да монопол није установа наше државе, већ каквог италијанског друштва и да само то друштво од њега користи има. То закључују отуда, што је управа монопола повјерена Италијанцима. Они, који тако мисле, гријеше, јер независног друштва италијанског нема. Има друштво капиталиста — богаташа, који су нашој држави позајмили новац за извјесну, разумије се, добит, и са тим новцем ограђен је монопол; купљене справе и све оно, што је потребно да се таква једна установа уведе.

Управа монопола повјерена је Италијанцима зато, што наша држава нити је имала, нити још сада има људи, који су томе послу вични, јер се ту хоће стручан спрема и нарочите се школе за тај посао изучавају. То што је учинила наша влада, учинила је и Краљевина Србија при увођењу монопола. Она га је подигла с туђим капиталом и помоћу администрирања туђих вјештих људи, а послједице, кад се осјетила имућна у новцу и људима за тај посао стручним, она га је откупила и узела у своје руке, као што у том смислу гласи и уговор наше владе, прављен при увођењу нашег монопола.

Сађење дувана ометају у мношине и они, који га саде, а којима је контробојад и отприје зават био, јер они најбољи дио за контробојад оставе, а остатак монополу продају, који им га мало плаћа.

Послједица тога је повика од стране истих, да им се дувана слабо плаћа и да га немају рапшта садити.

У мјесто да ти људи на лијеп и миран начин дувана саде и тиме своје приходе увећају, другима поуку дају, те тако опште и државне интересе чувају, они, вршећи контробојад, чешиће пута ухваћени, осјете послједице закона и тиме своје имање упропаштају.

На основу свега реченог, напаша сам за нужно, да упутим подручне органе, а препоручим осталим државним властима, да дјелом и ријечју настоје, да се сађење дувана умножи, а контробојад се спријечи, јер су сви позвани, да и у овом послу тачно врше своју дужност, као и другим државним пословима, пошто производња дувана и извоз на страну јако задира у државне интересе и у велико утиче на побољшање нашег економског стања.

Најпослије напомињем, да ће сви они органи, који се буду приљепили с савјесни показали у вршењу ове дужности, бити морално и материјално награђени, као и они, који се истакну као добри произвођачи дувана. А књажевска ће влада најстрожије пазити на оне, који прекобрегавају вршење ове дужности и у исто вријеме настојаће најоштрије.

није, да се произвођачима — продајцима дуван по најбољој цијени плаћа.

Наређујем предсједницима варошких општина и племенским капетанима, да овај распис обнародују и о томе, као и пријему његову да ме извјесте, а Обласним Управама да се о извршењу његову најављеније старају.

Број 1653.

Цетиње, 11. марта, 1906.

Министар унутр. дјела,
Лабуд Гојнић.

РАСПИС

свима обласним управама и предсједницима варошких општина

Увидио сам, да су неки обласни управитељи узимали на зајам од новца, који припадају једној општини, а за рачун извјешних потреба друге општине, као и то, да су по њиховој наредби чинили разни издаци из општинских каси, и трошене веће суме на поједине општинске радње, него су дотичним буџетом општинским предвиђене и одобрене.

То су они чинили без питања како одбора општинског, тако и знања више надзорне власти — у неким случајевима са знањем само предсједника општине, а у неким пак и без знања овога.

Још у години 1899.-ој вољом Његовог Краљевског Височанства Књаза Господара дата је и законом обезбијеђена самоуправа нашим варошким општинама.

Та је самоуправа проширена законом о уређењу варошких општина од 10. августа 1903. године, а у Николданском Уставу нашла јак ослобада.

Прописима законским одређена су права и дужности, како чиновника општинских, тако и непосредне надзорне власти — обласних управитеља.

Одређен је и начин руковања са имовином општинском. Чл. 64. реченог закона од 10. августа 1903. год. воли: „Никакви се издаци преко буџета и у случају претходног чланка, без одобрења одбора општинског, не смију учинити и сваки се такав издатак има сматрати као злоупотреба, а за штету одговарају руководац касе и наредбодавац солидарно.“

Пропис чл. 24. правилника варошких општина од 12. септембра 1903. године каже:

„Не смије се издавати на зајам општински новац никоме ни под каквим условима, изузев случаја, кад треба притећи у помоћ земљорадњи и на ту сврху општинска управа набављаће разне алате, ејемена и томе слично и даваће се сигурним особама на послугу уз неку извјесну таксу, или ће их продавати на пречек. Зато да не би узалудно и без интереса лежала у општинској каси случајна готовина, општинска управа предаваће је ник-

шњској штедионици или којој другој, која би се установила у држави, на штедњу и приплод.“

Код овако јасних законских прописа наведених поступају дотичних обласних управитеља и предсједника варошких општина показују крајњи немар и пренебрегавање закона, очиту повреду општинске самоуправе и самовласно ширење своје власти, а све је то злоупотреба, која се има строго казнити.

С тога сам нашао за вужно, да овим расписом наредим:

1.) Да се општинске власти, као и обласни управитељи строго држе законских прописа и не проширују самовласно своја права и тиме оужавају општинску самоуправу, која је законом обезбијеђена.

2.) Да се сав новац, који је из на кје варошке општинске касе на г рђа начин издат, одмах од дужника наплати и дотичној се каси поврати, иначе ће, по открићу злоупотребе, кривац бити најстрожије кажњен.

3.) Да одбори општински тачно и савјесно врше дужности, које им прописане чл. 46. закона о уређењу варошких општина, а посебно тачка 2. реченог чланка, како се и у будуће сличне злоупотребе не би догађале.

4.) Да ме у смислу чл. 74. закона извјесте одборници или у закону одређени број грађана вазда, кад год су увјерени, да ће се у њиховој општини наћи злоупотреба, на са чије стране она потицала, како би кривац по закону био кажњен, и најпослије

5.) Да ме предсједници варошких општина извјесте, колико је до сада од општинског новца подручне му општине издато на привредне сврхе и приплате наше земљорадње у смислу прве тачке наведеног чл. 24. правилника варошких општина од 12. септембра 1903. године.

Пока се обласни управитељи и предсједници варошких општина најсавјесније придржавају ових напона и овај распис предоче, како одбору, тако и грађанима варошким, а о пријему и извршењу његову, нека ме извјесте.

Број 1746.

Цетиње, 15. марта, 1906. год.

Министар унутрашњих дјела,
Лабуд Гојнић.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВЈЕСТИ.

— Њ. Њ. В. В. Књаз Мирко и Књагиња Наталија са дјецом повратили су се јуче с Ријеке на Цетиње.

— Госп. Петар Максимов, царско-руски посланик, и госп. Андрија Тошев, бугарски дипломатски агент, дошли су јуче из Дубровника.

и оба Полога. Краљ Милутин продре до Среза и на ниже до Христовога, а цар Душан узе и Среза, Халкидику и све до Есејског Мора и ријеке Месте. Душановој Србији припадала је тада, осим тога, и Арбанија, Етир, Акарианија и Тесалија.

Послије калкотичке битке Срез паде у руке бугарског Асена, али га поново узеше Грци. Краљ Милутин заузео је све крајеве до Среза и иза Среза до мора.

У Срезу се у то доба одиграла једна немилост сена, која је парала срце Милутиново. Жена Милутинова Симониде, враћајући се из Цариграда, хтјела се је у Срезу покалужити и напустити мужа, но то јој није пошло за руком.

Тек по смрти Хреље (1340 год.) приступили су Срби живље послу око заузимања Среза.

Сад се јавља Стеван Душан, краљ VIII. Немања IX. „муж велики и крелости силни, в мудрости силнији“. Душан је ви сином надмашавао све људе свега времена и био срашан. У лицу је био најљепши муж. Тјело му је било дивно сложено: прси широк, мишице снажне, бреху му ного јако, снагом виеок, прав и мужастив. Био је јуначан, чврст и одесудан карактер, кротак, долготрпљив, мужеством украшен и кресотоју тјела“.

Вјеро одарен великим умом, присутношћу духа, умјешан, издржљив, храбар. У њему су Срби добили владуца са свима својствима војводе, јунака, дипломате, државног мужа и законодавца. Ступањ Душанов на српски пријесто 1331. године пазвао читав преврат на Балканском Полуострву. У почетку 1332. године вјенча се Душан са прекрасном и одважним Леленом, сестром Александра, цара бугарског. Душан је тада био краљ „свих српских земаља и честник грчким странама“.

Одмах по вјенчању на краљевство, Душан се крену на освајање српске Ма-

Последице рата у будућности

Какве ће бити привредне и финансијске последице будућег европског рата, Француз Жил Ром постоје статистици података црта у париском листу Je sais tout. Он најпрвим бојама црта те последице. Налази, да би садашњи европски рат руинисао сав друштвени, привредни и финансијски живот у Европи. Тај би рат, по мишљењу тога Француза, био права пропаст европских великих држава. Њиме би се више изгубило него ли добило. До тога закључка он је дошао на основу списка губитака у рату од 1870-1871. По Фрејсберговј статистици Француска је тада послала на бојно поље 600 000 војника, а 600 000 је остало у Паризу, од којих је 500 000 отпало на народну гарду. За цијело вријеме рата Француска је држала под оружјем 1,200 000 војника. — Њемачка војска у септембру 1870. дакле у почетку рата, имала је 1,183 000 војника, а у фебруару 1871. тај се број већ био попео на 1,350 000.

Ром, писац чланка у горе поменутом париском листу, рачуна да је сваки војник дневно стао 11 франака. Укупни трошак рата он рачуна на 9 милијарда и 237 милијона (9 237,000 000) франака, одбивши од овог суме 5 милијарда, које је Француска платила Њемачкој, и 1 милијарду као штету у економском застоју послје рата. Да се рат и срећно свршио, стао би 3 милијарде и 287 милијона франака. Како је француско-пруски рат трајао само осам мјесеци, то на 1,200.000 војника долази да је сваки војник трошио дневно 11 франака.

Од француско-пруског рата европске војске бројно су се веома повећале. Кад би се данас мобилизовала француска војска, у прво би вријеме дала 2,080.000 војника, рачунајући још и 130 000 резерве, тако да би још у првим мјесецима рата војска бројала 2 860.000 војника. Дневни издаци за овакву колосалну војску износили би 31,460.000 франака! Треба још да се има на уму, да је 11 франака дневно за војника веома мало, јер се зна, да је Енглеска у рату са Бурима дневно за свога војника трошила 20 франака, гдје треба узети у обзир, да је енглески војник скупљи од француског. У

руско-јапанском рату руски је војник трошио дневно 10 франака, и ако се зна да је руски војник од француског много јевтинији. Кад би се извршила потпуна мобилизација, дневни издаци износили 38,000.000 франака. У случају да би будући рат трајао такође осам мјесеца као онај од 1870., цјелокупни трошкови изнјели би 9 милијарда и 310 милијона франака. Њемачка може да изведе на бојно поље 5,400.000 војника, Аустро-Угарска 2,000.000. Италија 1,500.000, и кад би све ове државе ратовале, дневно би се трошило преко 100 милијона франака.

Француски данашњи буџет дневно троши 10 милијона, од којих на војску отпада 2 милијона. У вријеме рата дневни издаци би били деветнаест пута већи. Уз то треба узети у обзир и сав застој у државном животу. Рат 1870—1871. довео је био Француску до банкротства, и она га је избјегла само тако што је Француска Банка била у стању да помирје потребне суме. Данас, у случају рата, француска банка то не би могла да учини. Пошто би сав мушки свијет од 20. до 45. године морао да буде на бојном пољу, застале би све трговине, радње, индустрије. Не само да 2—3 милијона људи не би ништа привређивали, већ би и остали мировали не радећи ништа. Сав би јавни саобраћај и трговина били обустављени. Рат би унио општи застој у цијелу државу. Док су државни дугови Француске 1870. износили само 14 милијарда, данас су се попели на 38. Прва би последица рата била падање цијена папира, што би за собом повукло падање цијена свему што репрезентује вриједност и имање. Резултат би био општа повчана криза 1870. Француска је била пред страшилом папирног новца, и тада је министар финансија рекао: „папирни новац је пропаст Француске“, па би то страшило у пуној снази дошло и сада, кад би било рата. Кад би сад букнуо европски рат, у коме би учествовала и Француска, појавили би се асигнати, као и у вријеме револуције, кад папирни новац није имао вриједности. Исте би последице европски рат имао и за Њемачку, Аустро-Угарску и остале европске велике државе.

Да ли је у свему тако? — пита се париски „Фигаро“. Увијек су

повратити и биће изгубљени и остали градови“. Тако пише сам Кантакузен, који је доиста погодио, јер Срез никад послје није пао у грчке руке.

Колика је била моћ Душанова, види се из ових ријечи Грка Григорије: „Српски краљ, налазећи у ромејском (грчком) рату срећан случај да увећа своју моћ, као плаштећи огњем захватао је градове један по један, земљу за земљом, и „није било никог ко би му на супрот стао“.

И најзад Душан приступи Срезу; узе га помоћу приврженика (сереских), користећи се „улобним временом и онама изнутра (у Срезу) који су то жељели“. И тако „везивша се срцем“ и видећи се облаком већег дјела империје (Византије), „прогласи се царем Ромеја (Грка и Срба, а син назове краљем“. Тако вели сам Кантакузен, супарник и највећи противник Душанов. Григора пак вели: „и сва земља до Христовога осим Солуна, била је подјармљена (краљем), њему је припао и Срез. о томе су мишљења подијељена. По Кантакузену то је било у августу, најдаље у септембру 1345. год. Ст. Новаковић пак тврди, да је то било други или трећи. а може бити баш и први дан по Митровудну 1345 год. Свакојако Душан је био у Срезу у октобру те године, што се види из његове повеље од октобра 1345. године, дате манастиру св. Јована Претече и гдје вели: „Од скоро је пак са извојенијем Божијим краљ Срез дошао под власт краљевства ми“. Два друга Душанова писма дужду млетачком и Дубровчанима потписана су 26. Октобра 1345 год. у Срезу, или правилније под Срезом, као што се види из ових ријечи Душанових: „Придоше покљисари властели дубровачки краљевства ми, под Срезом“, и на крају „господин краљ под Срезом“, мјесеца октобра 26. в. лѣто 6834 (1345)“.

Пошто је Душан заузео Срез, потчињено је Србији сву Македонију.

ЛИСТАК.

Цар-Душанов град Срез

(из дјела „Ивана Иванић:
„Македонија и Македонци“).

Град Срез и сереска област имали су важну улогу у нашој историји. Мислим да неће бити издигнуто набројати догађаје, који су се у овом крају абивали за вријеме српског краљевства и царства. Никад није сувашино предистати стране наше историје и учити се из њих. Писати о Срезу, а не додирнути његову славу прошлости био би грјех. Ово чиним и за то, јер стручне историске расправе не улазе у шири круг наше публике, којој је овај путопис и намијењен.

Овај дио Источне Македоније населила су српска племена још прије 1050 година. То су била племена досељена са Карпата: Драговићи (од Вардара до Месте), Воји, Воји (Војиници, Вајуните), Рункини (Свраковци, Арпазчиовци), Словени, Струмљани и Мрваји. Они су се ослободили у VI. вијеку и били су независни скоро четврт стотину година. Њихова је снага била толика, да су удружили са осталим српским племенима покорила тадашњу Грчку и држали је под својом влашћу — 218 година! Ова српска племена имала су све до XI. вијека своје навиједне династије, од којих је чувен Николчица владар солунској Србији, Драгољуж, кнез Струмичке, Плици кнез Меглена, Драган кнез Водена и т. д. Они су доцније потпали под Бугарско-турског перјеска, који су у толико маха пљачкали и пустошили Македонију, а ова их српска племена сузбијала као стране туђинске завојеваче, ослобађајући се од њих, док их најзад Номанићи Србија није узела у заштиту и коначно истисла. Бугаре из Македоније. Већ под Немањом узела је сјеворна српска држава Скопље

ратови били напаст за државе, друштво, човјечанство, па се ипак ратовало. Нијесу ли и наши стари умјели исто тако добро рачунати као и ми? Што су ратовали? У стара времена је било мање средстава, мање је било богатства па је био и мањи број војника Величина армија иде у управној сразмјери са економским, финансијским, културним и саобраћајним напретком. Провожење једне армије од милион војника из Русије чак у Маврију и њено двогодишње издржавање за наше старе било би бајка, а за нас је међу тим било нешто сасвим обично. У колико је човјечанство напредније и богатије, у толико ће све веће бити масе, које ће се истуривати на бојна поља ради одбране интереса. Истина је, да би европски рат унио пустош у Европу, али како за кога! Сви би страдали, неко више неко мање. Тешко побјеђенима!

Руски државни дуг

Сад, кад је крајем прошле године званично објављен и тачно у појединостима означен и објашњен руски државни дуг, нашли су се руски непријатељи изненађени и збуњени. Живећи у обмани, вјеровали су, да је Русија заиста презадужена држава и да јој предстоји банкротство и распадање.

Овај извјештај, што обично не бива, довијеле су петроградске немачке новине St Petersburg Zeitung. Из ових прешао је у Hamburger Nachrichten. Тај лист, као некадашњи орган Бисмарков, не симпатизира Русији. Ни с трговачког и економског гледишта, особито пако из обзира према трговинској вези и примету, који постоји између Русије и Немачке, особито Хамбурга, тај је лист много објективнији и праведнији од других немачких спекулативних листова. Осврћући се на овај најновији исправни извјештај руских државних дугова, хоће неће, мора да призна, како су погледом на руске зајмове и руски државни дуг постојали и још постоје криви и шкртани појмови. Јер ствари стоје сасвим другачије, него што се мислило, да је Русија у иностранству презадужена, или да су зајмови, које је руска држава учинила, утрпчени, да се не зна ни како, ни зашто. Са изузетком зајмова, које је руска држава сад учинила за вријеме рата с Јапаном, ти зајмови или тај дуг састоји се од 431 милијун рубаља спољашњег и 400 милијона унутрашњег зајма, дакле укупно 831 милијон рубаља, рачунајући вриједност рубаља у злату са 2 франка 66 $\frac{2}{3}$ центима. Сви други руски зајмови, спољашњи и унутрашњи, учине ни су за опћу конверзију преташњих руских зајмова и дугова, који су употреб-

љени за инвестиције и, како ће се видјети, понајвише за државне жељезнице, а те су са овим новцем саграђене, или су од приватних друштава откупљене.

Само овим зајмовима и дуговима, које је руска држава учинила за рат с Јапаном, не може се рачун схватити. Да ли је онај новац бити употребљен, или, да ли је већ био употребљен за нека предузећа, грађевине, или и за нешто друго корисно, то је сад све једно. Али, може се рећи, да је онај новац, као што то и заиста у рату бива, изгубљен, и ако је пошао у промет, од кога су можда, као што и јесу, опет већи дио добили руски поданици и грађани. Па ето зато није се овај новац са свим изгубио из Русије.

До 1. јануара г. 1905. стојао је руски државни дуг овако: руска држава дуговала је за спољашње зајмове 1767 за унутрашње 3757 и за жељезничке 1532 милијона, укупно 7066 милијона рубаља.

Овоме дугу прирачунави су још зајмови 431 милијун рубаља и 400 милијона рубаља унутрашњег зајма. И тако свеукупно дуг, спољашњи и унутрашњи, износио је 1. јануара г. 1906. у свем 7898 милијона рубаља, или приближно 19 милијарда франка. За тај дуг треба руској држави, као што је предвиђено у државном рачуну, 303 милијона рубаља за камате и за отплату, онда за погашење дуга и за све друге обвезе саме државе, што их она има, или, што их још може имати у иностранству и код своје куће.

Израчунао је, да Русији треба за спољашње зајмове и дугове годишње 266 милијона франка у злату, а 600 милијона франка, или 200 милијона рубаља у сребром или папирном новцу, што међутим све гласи у опште у злату, јер је руска валута изједначена у злату и у сребру, и ако берзијански спекуланти у Берлину и Паризу, гдје су руски зајмови чинили, повишавају и обарају тежи или прид на руски папирни или сребрни новац, као што су га и сад оборили, на 1 $\frac{1}{2}$ до 2%. Међутим то руској држави ништа не шкоди. Напротив, она има корист, ако прид буде и још већа пада. Јер, руска влада не мора у иностранству плаћати камате и отплату на оне своје унутрашње и жељезничке зајмове, који су прешли у Берлин и Париз. Она их плаћа и плаћће камату и отплату у новчаницама и у сребру. Французи и Цијемци могу међутим за свој рачун — *ref proprio conto* — збијати, или повишавати прид (*agio*), како хоће. То не може ништа штети на руске финансије и валуту. Па је и доказано, како је то чак много корисније за руске економије и извознике, ако је цијена руског папирног и сребрног новца у иностранству нижа од златне вриједности. Руски извозници продајући скупе своје производе. Тако је у главном прешло у обичај, да руски трговци купују у иностранству робу да се увјек погоде, да ће вриједност платити у руској монети, у новчаницама, или у сребру.

Руски непријатељи и они, који не знају, рачунају и увјек говоре о баснословним милијардама руског државног дуга. Али заборављају, да, на примјер, талијан-

ска држава има 18 милијарда, Аустро-Угарска 15 милијарда спољашњег и унутрашњег државног дуга, на који морају да плаћају камате и отплату. А имају оне осим тога још много и којекаких дугова, зајмова, за које су заложиле жељезнице и још неке дохотке. То тако није у Русији. Русија има више од 50.000 km државних жељезница, које вриједје најмање 10 милијарда франка, а које се можда још не исплаћују, али се свакојак отплатују и отплатитће се по све. руска држава има на милијарде вриједна државна добра, земље, шуме, златне, сребрне, бакрене и друге руднике; а по крају тога, како се зна, има руска држава и велику готовину у злату и сребру, коју држи у државној банки, као гаранцију за новчанице, које су у промету. А, могла би, да то и не чини. Јер све једно би, а и још више значило, кад би се устав руске државне банке пренио и кад би гласио: „да за новчанице и папирни новац јачи руска држава са својим угледом и достојанством“.

Руски противници, хоће, неће, признавају, да је руска размјера (биланса) извозне и увозне трговине врло повољна, чак много повољнија, него ли ма које друге европске државе. Јер, руски извоз надбапује увоз за 1500 милијона франка. С тим вишом може руска држава да подмирује своје обвезе у злату у иностранству. Па јој још много злата претиче, које у Русију долази. Поред тога има руска држава производњу злата у државним и пријатним рудницама од најмање 120 до 150 милијона круна на годину. Све то виде сада руски непријатељи. Па су они већ и спустили свој доглед (дурбин). Па су поклопили и ушеса. И, постали су много јевтинији, те и ако ипак још покушавају, да комбинују, измишљају, сумњиче и све преувеличавају. Али то им не помаже. Јер, гдје се броје новци и гдје говоре бројке, ту не помаже извртати. А за жеље, и за оно, што би неко хтио, не плаћају се ни порези, а ни царина, а што тако и ништа не врађају, што год руски непријатељи себи умишљају и то тако вјерују. Та, они то само тако жеље. Да је руска држава у рату с Јапаном пропала; да је она остала истрошена; да је она економски, финансијски, политички, наравствено и иначе настрадала: она би прешла бити оно, што је била. Јер, ми вјерујемо, а тако треба да вјерује сав словенски свијет, да ће Русија послје рата, након унутрашњих запљета и догађаја са својим новим државним устројством, искуством и искушењем и са свиме, што је научила, искусила и и доживјела, тек сада постати силнијом, здравијом, усавршенијом; да ће она тек сада постати и бити чиста народна словенска држава; и, да ће, као што је и увјек до сад послје највећих несрећа и невоља бивала силнија, и сад то бити, све срећно, успјешно и јуначки пребродити, као што је већ и прије пребродила, остала жива, крјепка и здрава на „страшном враћу“ а на радост и срећу словенства, а руском као словенском царству, не буди краја!

„Тријански Лод“.

Политичке вијести

Вијести из Русије. Послије револуције у Москви, у Русији се опште врење било мало стишало. Сад као да се опет у појединим крајевима осјећа живљи покрет. У Севастопољу мрњари су убуђени због стријељања поручника Шмита, те се бојају великих нереда. Управа црноморске флоте издала је заповијест, да се већи дио великих убојних бродова разоружа. Међу првима је разоружана оклопница „Пахомкин“, која је позната још из прве побуне. Командант Севастопоља је наредио, да се топови с утврђења управе на моринске касарне, у којима има доста незадовољника. По већим градовима полиција затвара револуционаре, а пријети их судови осуђују. У многим је мјестима завладао страх, јер се власти сада показују веома енергичне. Али, сулећи по свима знацима, револуционари спремају нове нереде.

Многе стране и неке руске новине саопштавају, да ће Вите одступити чим се Дума састане и да ће га замијенити министар финансија Кокосцев. У либералном грађанству влада велико незадовољство због притиска, који полиција врши приликом саставања спискова бираних. Либерализам, чији је представник Вите, још једнако се бори са реакцијом и анархијом. Већ се формирају умјерене странке, које Витеу јако помажу при остварењу његових планова.

У Петроград је позвао руски посланик из Париза, Нелидов. Француски листови његов пут у Петроград објашњавају најједнаком промјеном руског министра спољних послова. Веле, на име, да би гроф Ламдорфа, који ће одступити, замијенио Нелидов.

„Новоје Времеја“ саопштава неке детаље из извјештаја комисије, која је образована да испита рад генерала Стецелја и његовог портартурског штаба. Ово вели, да је комисија утврдила факт, да су генерал Княздратенко и Флехтели Стецелја да ухапсе у Портартуру, што је у ратном савјету предложено, да се град због немогућности да се брани преда Јапанцима.

Србија и Аустро-Угарска. Потпуно су се измијериле Србија и Аустро-Угарска. Преко обостраних делегата у Бечу се воде преговори за закључење повољног трговинског уговора. Аустро-Угарска је за сад прешла да допусти Србији да увози у Аустро-Угарску годишње 80.000 комада свиња и 25.000 комада рогате стоке. Да ли ће се између њих закључити ветеринарна конвенција, која би загарантовала извоз српске стоке ма и у толиком броју, још се не зна. Већина српских листова јако замијера српској влади, што је на то пристаја. Али, изгледа да ће постићи коначан повољан споразум и да ће се Србија извући из кризе, у коју је упала закључењем царинске уније са Бугарском.

Домаће вијести

(Кривични Законик за Књажевину Црну Гору) може се добити у овдашњој повлашћеној књижари П. М. Калугеровића. Цијена 2 круне.

Јелена, једна од најидеалнијих и најумнијих српских владарка, пошто је свог мужа, који је на њеним рукама издану у логору у Диаволу, погребла у цркви Св. Арханђела Михаила у Призрену, врати се у Срезу прикупи војску, заузео више градова, па је владала и управљала као самостална владарка.

Кантакузенов син, цар Матија, хтио је пошто по то да узме Срез од царице Јелене, па се удружио и са Турцима по примјеру свога оца. Но Срби, и послје Душанове смрти чуваше Срез. Српска војска, са којом је био и заповједник Драме, Кесар Војиха разбије и растроји грчку турске редове. Цар Матија опколио турским пашама јуначки се борио, али је нападане српско било тако силно, нагло и снажно, да је Матија с Турцима морао напустити у бјегство. Сам Матија допаде ропства у Клеури код Фалипија, а Кесар Војиха га издаде цару грчком Јовану Палеологу.

Срби су поновном побједом над Грцима покајали смрт свога силног цара Душана.

Душанов син Урош круниса се на царство у 20. години 10. априла 1357; али његова владавина није била дуга вијека.

Његовом смрћу престала је династија Неманића, толико славна и много заслужна за српски народ.

Царица Јелена, која се раније покалуђерила и као калуђерица живјела у манастиру Матејичу, у сепарској Црној Гори, умрла је у брзо од веће жалости за сином.

И послје смрти српске царице, Срез је још десет година остао у српским рукама, док га турска најезда није узела 1382 год. дакле на 7 година прије косовске битке. На сереском граду побје је турски барјак Јада Шахин и тај се барјак још и сад вије у Срезу...

Србљем и Грком, „Цар Самодржец Србљем, Грком, Бугаром и Арбанасом и Дицији, рекше западној страни“ Његова грчка титула гласила је: „Стефанос, ен Христо то Тхеос пистос, василевс, као автотократор Сервиас, као Романијас“ („Стеван у Христу Бог вјерни, цар и самодержац Србије и Грчке“).

Послије проглашења за цара, Душан је зимом у Срезу са свјим „подружјем“ Јеленом и занимао се пословима новоздобивених земаља. Он је чешће путовао по новим покрајинама, јављајући се свуда међу народом и свештенством, као православног императора читавог православног свијета. У част новог царства Душан је обдарио манастире светогорске, поштарско-баштинске, права и привилегије црквене и властелске, и уредио управу у заузетим и ослобођеним крајевима Македоније.

Проглашење за цара у Срезу било је само свјетско проглашење, вазљало је да најсилнијег „грчког цара“ вјенча на царство и миропомаже први српски патријарх.

И Душан је установио Српски Патријархат, а „духовни сабор“ архиепископа и епископа изабрао је у Скопљу на Цијети 1346 г. првог српског патријарха Јанићија „патријарха пећског и свјех српских зема западног Поморја и белог Подунавља“. Самостални српски патријарх и самостална српска црква толико је наљутила тјесногрудог Грка, цариградског патријарха, да је Душана и царство му анатемисао.

Вјенчање на царство извршено је у Скопљу 16. априла на Васкрс 1346 год. У тој пријестоници Душановој скупили су се на овај свечан чин сви самодржавни властелини српски и грчки, „лик Са. Горе“, Душанови васали: кнез Андрија П. Мусаки и др., епископи српски и грчки, охридски архиепископ Никола, патријарх

триновски Симеон, више и ниже свештенство, дубровачки посланици и т. д. Уочи Васкрса било је бденије, а на Васкрс извршено је вјенчање царским вијенцем. Душан је благословљен, миропомазан и проглашен за „цара свех српских, грчких и поморских зема“. Властела му је донијела дарове.

Срез је за Душанове владавине имао славних дана. У њему је цар више пута станововао. Срећковић (стр. 92.) вели: „Душан је живио у Скопљу, или у Срезу, имао је свој дивни дворца у Прилепу, а боравио је у Срезу, Охриду или Струмици“.

У Срезу је 1354 г. сазван „сабор“ српски, који је потпуно недостатка првог издања Законика Душанова, израђеног на сабору 21. маја 1354. у Скопљу. Срез је допије била пријестоница царице Јелене.

Срез се заво у прво кад је Душан, полазећи са својом одбраном војском да узме Цариград, умро на путу.

Лукаревић вели: Кад се цар приближио незнатноме селу (villa) Диаволу у Тракији, ухвати га грзница од које и умре 15. децембра или српски Просвица 1355. г.

Орбиније пак вели: „Налазећи се у Диаволу-пољу у Романији, цар Стефан буде поражен грозницом, противк јенијесу могли помћи никакви лијекови, зашто у 1355. г. у својој 45 год. пређе у лепша живот“. Народ српски овјековјечио је у својим пјесмама тај велики поход на Цариград:

„Душан славу покупио војску
Кад је био Цариграду близу,
Ту Душана суђен данак плаће.“

Смрт Душанова остави велику тугу и „плач српској земљи“, која је у то вријеме била на зениту своје славе и величине, а послје пошла у назад, док Синиша, Вукашин и остала „самодржавна властела“ нису разграбили царство пошљедице Неманића, Уроша Душанова.

(Министарске оједнице). У току посљедњих дана у министарству иностр. послова под предједњаштвом предједника Министарског Савјета, г. Л. Миљковића, одржано је више министарских сједница, на којима су претресана дневна државна питања.

(Из једног америкашког писма). Нема дана да по којој српској лист не саопшти какво писмо од којег Србина из Америке, у коме се најпрвијем бојама опи сују патње оних наших радника, који су тамо, заведени обећањима и необавјеште-ношћу, отишли на рад, мислећи да их тамо нешто боље чека него ли у отаџбини „Цариградски Гласник“ у своје посљед-њем броју донио је једно такво писмо, које је из Америке послао својој кући неки Србин Македонец. Кога се човјеку јези-и срце од бола потреса кад чита то писмо. Ево и ми саопштавамо извод из једног писма нашег Црногорца, које је писано се-кретару Великог суда на Цетињу, г. Љ. Бакићу. Писац писма између осталог на-пише: „У осталом, мој драги Љубо, ја као без глупа човјек не послушах твоје свете савјете па да се не крећем из тога родно-га мјеста мога, из тога мјеста рају слич-нога, него дођох овје у ове пустиње, да моју младост већ за највише изгубим. А како и да дођем у Црну Гору, кад за го-дину или годину и по морам бити старац као камен сини колико ме муче свакојак-е туче. Њеруј ме, мој драги и добри Љубо, да могу трошак добити, бјежао би тамо, па да би просио у цигана а не у Срба ко-ру хлеба. Ово ти је Љубо сва моја зарада, јер ко није био у Америку не зна шта је Америка. А да се овако ради у нашу др-жаву, то би најбогатија земља на свијету била. Овје људи не ратују па да у боје-вима мру, него све кулуде непрестано и од-тепких напора и рада умиру прже судбине, јер одмора и задовољства немају никаквог, и оно ти искрено кажем, да би свакој по-родици било лешије ожалити онога што креће у Америку и оплакати га, па га испратити него онда кад буде умро, јер човјек кад умре од свих муча пребоди а овако се мучи и трии жеточе муче, које су нашим људима непознате. Па да би пи-сао на табак који би био широк као поље, но би описао муче што сам их поднио,“ и т. д.

(Ћудя прољећа). Прољеће, тек што је по календару званично ступило у жи-вот, већ показује своје људи. Послије ли-јењих топлих дана у посљедње вријеме имамо честе промјене у температури. Час пада киша, час нас огрије сунце, да би последије уступило мјесто љуњама и грмља-вина, и јутрос поврх свега тога дође бије-ла свијеза зима. Цјело Цетиње с око-лином освануло је данас покривено снје-гом, која се пред вече сав отопило.

Телеграми Бечког Кор. Бироа

ЦАРИГРАД, 12. марта. — Пре-фект Цариграда, Редуан паша убијен је. Убиство су извршили два непо-зната лица. Повод је освета приватне првороде.

ЦАРИГРАД, 12. марта. — Хи-ли папа јавља, да су уништене двије чете од 7 и 9 људи у сереском савјаци и битољском вилајету. Бор-ба између њих и војске била је огорчена.

ПАЗИЗ, 12. марта. — Избори су закарвани за 6. мај.

ПОТСДАМ, 12. марта. — Ерихер-цогина Вилхелмина мекленбуршка, ро-ђена кнегиња пруска Александрина, умрла је ноћас.

БУКУРЕШТ, 13. маја. — Краљ и Краљица отпутовали су у Лугано.

ЦАРИГРАД, 13. марта. — У јавности се мисли, да су моралне убице Редуан паше двојица браће, по поријеклу Курди, од којих је један чиновник у Јалдису, а други див-изијски генерал.

ЦАРИГРАД, 13. марта. — Ва-лија у Бруси, Репид паша, наме-нован је за префекта Цариграда. На мјесто његово постављен је за валију Рефија, предједник државне Кон-троле.

ЦАРИГРАД, 15. марта. — Убице Редуан паше, њих четворица Курди, ухањени су. Код њих је нађено доста новаца.

АЛЖЕЗИРАС, 15. марта. — Ау-стро-угарски делегат Велверсхајм јавио је да повлачи аустријски пројект. који се односи на марокан-ску банку. Радовић је то примио к знању. Велверсхајм је за тим пред-ложио, да дипломатски кор у Тан-геру контролише полицију марокан-

ску преко својих инспектора. Радовац је јавио да изгледа да ће се овај предлог морати повући. Већина је мишљења да ће се постићи споразум.

БИОГРАД, 15. марта. — Јуче је била министарска сједница, на којој је предсједвао Краљ. По листу „Штампа“ на сједници је расправ-љан предлог Енглеске за успостав-љање дипломатских односа са Србијом.

АЛЖЕЗИРАС, 16. марта. — У полицијском питању постигнут је споразум. Сви делегати изјавили су своје задовољство.

ЦАРИГРАД, 16. марта. — Два брата Нури паше, од којих је један церемонијемарстор у двору, а један командант Скутарија, на које се сумња да су подстрекали по дјелу убиства Редуан паше, били су данас на прес-лушању у Јалдису.

БИОГРАД, 17. марта. — Из-гледа да је свршено рјешење завје-реничког питања. Официри, који су учествовали у завјери, биће укло-њени из војске. Они на то пристају под условом, да се дупли број њихо-вих противника у војсци пензионше.

ЦАРИГРАД, 17. марта. — Ру-мунски посланик у Атини на сву прилику биће наименован за румун-ског посланика у Цариграду.

ЦАРИГРАД, 17. марта. — Два брата, на које је пала сумња да су уч-ествовали у убиству Редуан паше про-гнати су у Арабију заједно са свима члановима породице, њих 51 на броју.

ПАЛЕРМО, 17. марта. — Ноћас се поновио земљотрес. По савјету стручњака народ је ријешно да на-пусти варош.

ЛАНС, 18. марта. — Извађено је тринаест живих радника из кури-јерског рудника. Извађени су пот-пуно здрави.

ЦАРИГРАД, 18. марта. — Че-тири убице Редуан паше јавили су да су били договорени на уби-ство од Али Ђаил паше и Абдул-Резак беја из породице Бедерха. На-ротити суд ријешно да се прогвају 52 члана породице Бедерха.

Књижевни оглас

Јављамо свијема К. Ц. Основним Школама, да је изашла из штампе

ПРВА ЧИТАНКА

од Ђура Поповића, ново по-прављено и попуњено изда-ње, а цијена јој је 40 хе-лера.

Наручбине треба одмах упућивати књижари П. М. Калужеровића на Цетињу, која ће књиге неодложно ра-зашипати.

Цетиње, 15. марта 1906.

УПРАВА
Државне Штампарије.

Објава.

У Неђељу 19-га марта тек. год. извршиће се јавни аукцион за грађу и цјелокупну израду једног војног мага-зина код лабораторије цетињске. Мага-зин овај биће дугачак 60 метара, ши-рок 12 метара, а висок са полуменом 5 метара и 20 центиметара

Лицитанти који би желели подuze-ти било цјелокупну, било поједину радњу овога магацина, нека се пријаве више означеног дана у канцеларији лабора-торије на Цетињу на двије уре по подне и нека собом донесу кауцију од круна двије хиљаде, било у готовоме новцу, било у непокретном имању зајамченом потврдом власти оног мјеста у којему подузимац стално живи.

Рег. бр. ј 741

Адм. одјељ. 283—1906 IV—9
Цетиње, 8. марта 1906. год.

Из канцеларије административног одјељења министарства војног.
Звав. 2 2

Службене објаве.

О Г Л А С.

Јавна продаја непокретности оvd. То-ма Пиче, ушљед непријаве купца — црно-горског држављанина — према ријешењу књ. обл. суда у Бару од 22. децембра пр. г. број 1760., поново се износи на јавној про-даји од шесет мјесеци, која ће се извршити 1. августа 1906. г.

Виђи оглас у „Гл. Црногорца“ број 1. из пр. године.

Број 470.

Улцињ, 1. марта 1906.

Општ. Суд Вар. Улциња.

Р. 65. Бр. 124 1—1

О Г Л А С.

Јавна продаја имовине Филипа Ст. Ацића из Ђинована према 11 чл. закона о јавним продајама непокретности од 10 новембра 1900. г. — закључиће се дана 20. августа 1906. год. у 5. сати послје-подне.

Виђи оглас у прилогу „Глас Црно-горца“ број 52. од 1905. год.

Број 1361. ex—1905.—337.—1904.

Цеклин, 8. марта 1906. год.

Капетан. Суд

Капетан Стево Пејановић.

Р. 61. Бр. 132. 1—1

Приватне објаве.

Објава.

Част ми је доставити штованој публици да је Компанија Сингер дво-ничког друштва шиваћих машина на молбу муштерија дговрила послати учитељицу специјалну за вјештачки вез, за пвене, кројење и цртање све врсте бијелог рубља и женске робе; чим је прилика свакој женској да научи све оно што је потребито свакој фамилији. Школа почиње у Подгорици 1. марта а биће на Це-тињу, Ријеци, Вир-пазару, Дани-лов-граду, Никшићу, Шавнику, Ко-лашину, Андријевици. Слободан је свако у радњи наручити сваку хаљину на израду. Под гаранцијом у депо-вату имамо сваке врсте машина по утврђеној цијени.

Подгорица, 4. јануара 1906.

За Компанију Сингер шиваћих машина главни заступник Ристо Руидо.

Р. 104 Бр. 5 3—5

Јован Милошевић — Трст

комисионарски посао, трговина на велико у колонијалној роби, дрога-рији, јужним воћем и т. д.

Имаде вове са највећим свостра-ним увозним и извозним цијацама: Све врсте земаљских производа као орахе, вуну, кожу, звијерку, разно меде-цинално коријење, лишће, бабе, и цвијет купује за свој властити рачун и прима у комисију — постизава нај-боље цијене, кулаитна послуга, про-визиона стопа умјерена.

П. п. Бр. 86. 5—26

О Г Л А С.

По рјешењу Одбора ове Општине, одобреном актом г. Министра Унутр. Дјела, Управа ове Општине продаје на јавном аукциону, радњу, општинеке нове куће у овој вароши.

Кућа ће бити дугачка 12. а широка 10. метара са зидовима.

Иканат ће се држати у канцеларију потписате Управе, на 26. овога мјесеца од 8—12. сати прије и од 2—5. сати послје-подне; и радња тога дана уступити пону-дицу најмање цијене, т. ј. ако услови бу-ду повољни.

Позивају се сви они који желе личи-тирати, да реченог дана изводе присуство-вати лиценцији.

Са ближим условима рада, лиценцији се могу сваког дана и прије одређеног рока упознати у канцеларију ове Управе.

Сваки лиценцијант, предходно је дужан положили у готову новцу кауцију 1500. круна; или у непокретним добрима, која по најнижој цијени вриједје до 3000. кру-на, о чему је дужан донијети заставу лиценцију, иначе без тога нема права лиценцирања.

Број 207. 40—1906

Даниловград, 2. марта 1906

Управа вар. општ. Д-града, предједник: кап. Т. Ђуковић.

Р. 160. Бр. 107 3—3

Накладом штампарије Мирослава Спа-нића у (српској) Митровици изашло је у српском преводу, сензационално дјело

потпоручника Билзе-а (Фрица пл. од Кир-бурга) под насловом:

ИЗ ЈЕДНОГ

МАЛОГ ГАРНИЗОНА

савремена слика из војничког живота.

Послије свих догађаја и неприлика, које је потпоручник Билзе, изадавши своје дјело доживио; побудило је жељу цијелог образованог свијета, да дјело тог младог потпоручника прочита.

Дјелата хиљада примјерака, није могло да задовољи немачку читалачку публику, изузевши грађане царевине не-мачке, пошто је исто дјело за њих забра-њено.

Сад се пак Србима пружа прилика да то дјело прочитају у лијепој и чистој, српском језику и да виде:

Зашто је то дјело Билзе написао?

Зашто је за Немачку забрањено?

Зашто су Билзе а затворили?

Књига износи 17½ штампаних та-бака и стаје 250 к. Ко поручи 10 књига добија једанајесту на поклона са пла-ћеном поштарином. За Србију Дин. 270, а 9 књига 20 дин., плаћена поштарина. Само ко улаћује новца понаше добија књигу са плаћеном поштарином —

Накладна штампарија

Мирослава Спанића

Митровица (Српјем).

П. п. Бр. 111 5—10

Објава.

Овијем се објављује, да се у Цетињ-ској Царинарници налази један сандук марка MFS број 4, којег се власник не зна.

С тога се по Царинском Закону члан 74, позива власник истог, да се у року од данас за мјесец дана пријави са односним исправама и прими горе именовани сандук, иначе поступиће се са истом по чл. 79. алинеа 3. кн.

Број 70.

Цетиње, 10. марта 1906.

Управа Цетињске Царинарнице.

Р. 70 Бр. 125 2—2

Натјечај

Занатлијском пјевачком и тамбурашком друштву на Цетињу потребан је хорова ради поучавању у свирању на тамбуре и у пјевању.

Плата би му била шест стотина (600) круна на годину; проценат од забави и концерата; бесплатан лијеп стан и уз то право да може давати и кондиције по приватних становника.

Позивају се сви они, који би желели пато мјесто композитора, да потписаној Управи што скорије поднесу своје понуде са односним документима.

Цетиње, 15. марта 1906. г.

Управа

Занатлијског пјевачког и тамб. друштва.
Р. 83 Бр. 135 2—3

НАЈБОЉЕ САВРЕМЕНЕ НОВОСТИ!

Умјесто К 40 само К 12. Најфинија, често

акром, двоструки дубина, нај-повији, најбољег састава, са 6 објектива, најбоље квалитете. Модел „Zeus“ за путовање, казалишта и т. д., 144 mm. висок, објективи 43 mm. промјера уз нај-редну свијетлост, са компасом, кожни ток и ремење К 12. Кло што је доказано, про-дано је преко 10.000 комада војсци, спорт-ским клубовима и т. д.

Велико и свеопште признање ужива строј за шишање власи из творнице у Солигену од нај-бољег челика, са тро-вреним резом, наткриљује све до сада изаш-ле стројеве, врло јефтин, комад по К 550, најфинији К 7—, за шишање браде К 6—, за животиње К 5—. Сигурни строј за самобрајање само К 4—. Строј „Стар“ К 685.

Баш за половицу јефтиније него ли у трговинама на обро-ке, отпремају за петгодишње јамство

нове на високо удешене Сингерове шиваће стројеве, удешене за тјерањем ногом, скупа са ормарићем за К 49.

и за тјерањем руком К 42 Singer-Ringschiff са рачуном опремом и свим прибором уједно са ормарићем К 78. Стројеве за возење К 4. Сингер—Централ—Бобин са елегантним ормарићем само К 92

Дваколице у највећем избору: нове од 120 кр па навише, употребљене од 70 кр. навише са свим прибором.

Отпрема уз поузеће M. Runbakin, Беч IX/1, Liechtensteinstrasse 23. Цијеница сатова, прстења, ланаца, музичких и раз-них потребних кућних ствари, бесплатно и франко.

П. п. Бр. 115 1—10